

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31Dz/15/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200146
Dátum vydania rozhodnutia: 8. augusta 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200146.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Michala Matulníka PhD., v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenému Q.. A. S., sudcovi Okresného súdu A. J., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o sudcoch a prísediacich) v účinnom znení, v konaní o námietke zaujatosti vznesenej prísediacou sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jitkou Johanou Hasíkovou vo veci sp. zn.33D 22/2021, takto

r o z h o d o l :

JUDr. Jitka Johana Hasíková prísediaca sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky nie je vylúčená podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárneho súdneho poriadku) z vykonávania úkonov v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33 D 22/2021.

O d ô v o d n e n i e

I.

1.Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov upravuje zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len disciplinárny súdny poriadok alebo DSP) s účinnosťou od 1. decembra 2021.

2. Predseda Okresného súdu Bratislava I. podľa § 117 ods.7 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v účinnom znení, (ďalej len zákon o sudcoch a prísediacich alebo zákon č. 385/2000 Z.z.) uložil disciplinárne obvinenému Q.. A. S., N.. XX.X.XXXX, sudcovi Okresného súdu A. J.. písomné napomenutie dňa 26.07.2021 č. Spr 572/21 na skutkovom základe v napomenutí opísaných skutkov, ktorými skutkami teda porušil povinnosť sudcu dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa

osobitného zákona, čím spáchal disciplinárne previnenie podľa § 116 ods.1, písm. a/ zákona č. 385/2000 Z.z.

3. Disciplinárne obvinený Q.. A. S. proti uvedenému napomenutiu podal návrh na určenie, že napomenutie predsedu Okresného súdu A. J.. z 26. júla 2021 pod Spr 572/21 je neplatné

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako disciplinárny súd koná v disciplinárnej veci uvedenej v záhlaví. V súlade s § 46 ods. 1 a 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bol uvedený návrh pridelený senátu 33 D pod sp. zn. 33D 22/2021.

5. Dňa 13. júla 2022 bola Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky doručená námietka zaujatosti vznesená prísediacom sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jitkou Johanou Hasíkovou z dôvodu jej pomeru k disciplinárne obvinenému Q.. A. S.. Vznesenú námietku odôvodnila tým, že na Okresnom súde A. J.. sa pod sp. zn. XT/XX/XXXX vedie trestné konanie proti obžalovanej Y. K., v ktorej veci je zákonným sudcom Q.. A.. S.. Uviedla, že vzhľadom k tomu, že je obhajkyňou menovanej obžalovanej považuje svoju účasť v disciplinárnom senáte, ktorý má rozhodovať o návrhu Q.. A.. S. za nesúladnú s predpokladmi nezaujatosti, v dôsledku čoho žiada o jej vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania.

6. Elektronickou podateľňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bolo prejednanie a rozhodnutie o uvedenej vznesenej námietke pridelené do senátu 31D.

II.

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 24 ods.2 disciplinárneho súdneho poriadku posúdil námietku vznesenú prísediacom sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jitkou Johanou Hasíkovou a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre jej vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania.

8. Podľa § 24 ods.1,2 disciplinárneho súdneho poriadku ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietat ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

O námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

9. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

10. Podľa § 31 ods.1 až 5 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Dôvodom vylúčenia sudcu alebo senátu nie je skoršie rozhodnutie sudcu alebo senátu o obvinenom, spoluobvinenom alebo o iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia.

Z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

11. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovaných právnych normách je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedenej právnej úpravy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade preukázateľného vzťahu sudcu napr. charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania.

12. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci.

13. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

14. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982). Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“ Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej

povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk zákonného a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanej právnej úprave stanoví ako dôvody vylúčenia sudcu jeho pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

15. V danej súvislosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky upriamuje pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

16. I keď Disciplinárny súdny poriadok obdobne Trestný poriadok v citovanej právnej úprave spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [vid'. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehladať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu ako aj prísediaceho predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu ako aj prísediaceho sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahŕňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov a prísediaceho sudcu z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

17. Vo svetle uvedeného senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky posudzoval okolnosti a skutočnosti tvrdené prísediacou sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jitkou Johanou Hasíkovou, ktoré by mohli podmieniť jej nestrannosť alebo nezaujatosť v predmetnom disciplinárnom konaní, keď ako dôvody svojej zaujatosti v prejednávanej veci videla v jej pomere k disciplinárne obvinenému Q.. A. S., keďže je obhajkyňou obžalovanej v trestnej veci vedenej na Okresnom súde A. J.. pod sp. zn. XT/XX/XXXX, v ktorej veci je zákonným sudcom Q.. A.. S., a preto považovala svoju účasť v disciplinárnom senáte, ktorý má rozhodovať o návrhu Q.. A.. S. za nesúladnú s predpokladmi nezaujatosti, z ktorých dôvodov žiadala o jej vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania. Disciplinárny senát dospel k záveru, že ňou tvrdené skutočnosti a okolnosti uvedené v jej oznámení, že sa cíti byť v predmetnej veci zaujatá, neboli spôsobilé spochybniť jej nestrannosť alebo nezaujatosť v úkonoch v predmetnom disciplinárnom konaní.

18. Vychádzajúc z uvedeného vyššie (v bodoch 11 až 16 tohto uznesenia) práve osobitný vzťah prísediacej sudkyne Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jitky Johany Hasíkovej

k štátu jej umožňuje konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato v disciplinárnych veciach. Rozhodnutie o vylúčení sudcu ako aj prísediaceho sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), a preto možno vylúčiť sudcu a aj prísediaceho sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Zákonodarca v súlade s uvedeným stanoví ako dôvody vylúčenia sudcu a aj prísediaceho sudcu vzhľadom k jeho pomeru k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom, pričom ich vylúčenie zakladá len na existencii konkrétne označených a zistených skutočností ich nezaujatost' spochybňujúcich. Zaujatost' konkrétneho sudcu a prísediaceho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich ich vzťah k predmetu konania alebo vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatost' konajúceho sudcu a prísediaceho na pojednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca a prísediaci vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať teda nezávisle a nestranné. Na vylúčenie sudcu a prísediaceho postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

19.Senát najvyššieho správneho súdu nepovažoval za relevantnú a objektívnu skutočnosť spochybňujúcu nezaujatost' prísediacej sudkyne JUDr. Jitky Johany Hasíkovej v predmetnej disciplinárnej veci, ňou tvrdenú skutočnosť, že je obhajkyňou obžalovanej v trestnej veci vedenej na Okresnom súde A. J.. pod sp. zn. XT/XX/XXXX, v ktorej veci je zákonným sudcom Q.. A.. S., a preto vzhľadom na jej pomer k disciplinárne obvinenému Q.. A. S. považovala svoju účasť v disciplinárnom senáte, ktorý má rozhodovať o návrhu Q.. A.. S. za nesúladnú s predpokladmi nezaujatosti. Profesionálna práca advokáta menovanej prísediacej sudkyne podľa názoru senátu najvyššieho správneho súdu sama osebe bez ďalšieho nezakladá pomer advokáta (v trestnom konaní obhajcu) k veci prejednávanej sudcovi. Pokiaľ teda prísediaca sudkyňa JUDr. Jitka Johana Hasíková v predmetnej disciplinárnej veci uviedla ako jediný dôvod jej zaujatosti jej pomer k disciplinárne obvinenému, ktorý videla v tom, že je obhajkyňou obžalovanej v trestnej veci vedenej na Okresnom súde A. J., v ktorej trestnej veci je zákonným sudcom disciplinárne obvinený sudca, vychádzajúc z uvedeného vyššie, ňou tvrdený dôvod nemôže spochybniť jej nezaujatost' a nestrannosť v úkonoch v predmetnej disciplinárnej veci.

20.Vzhľadom k uvedenému Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 4 a § 24 ods.2 Disciplinárneho súdneho poriadku v spojení s § 32 ods.1 Trestného poriadku rozhodol tak, že členka disciplinárneho senátu 33D Najvyššieho správneho súdu SR JUDr. Jitka Johana Hasíková, nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/22/2021.

21.Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

